

Р Е Ш Е Н И Е

№ 242

гр. София, 16 април 2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, трето наказателно отделение, в съдебно заседание на шести декември, две хиляди и деветнадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ : БЛАГА ИВАНОВА
ЧЛЕНОВЕ : КЕТИ МАРКОВА
МИЛЕНА ПАНЕВА

при участието на секретаря И. ПЕТКОВА и Н. ПЕЛОВА
и в присъствието на прокурора ТОМА КОМОВ
изслуша докладваното от съдията КЕТИ МАРКОВА
н. д. № 1018/ 2019 година

Касационното производство е по чл. 346, т. 1 НПК, образувано по протест на АПЕЛАТИВНАТА СПЕЦИАЛИЗИРАНА ПРОКУРАТУРА и жалби на подсъдимите: Е. Д. М., от [населено място], лично и от назначения му служебен защитник- адв. И. Ю., Е. Д. П., от [населено място]- лично и чрез служебния защитник- адв. Е. Г., и Л. Т. Л., от [населено място], чрез защитника му- адв. М. Д., срещу въззивна присъда от 5. 06. 2019 г., на Апелативния специализиран наказателен съд, 3 състав, постановена по ВНОХД № 102/ 2018 г., по описа на съда, с която частично е отменена присъдата от 9. 01. 2018г. на Специализирания наказателен съд- гр. София, 2 състав, по НОХД № 646/ 2015 г., и е постановена нова.

С касационния протест на Апелативната специализирана прокуратура се атакува частта на постановената нова въззивна присъда, с която първоинстанционната, изцяло оправдателна присъда, по отношение на всички подсъдими по делото и по всички повдигнати срещу тях обвинения, е потвърдена от втората инстанция, с изключение само на оправдаването на същите по обвинението 321, ал. 3, т. 1, вр. ал. 1 НК- за подсъдимия Е. М., съответно по чл. 321, ал. 3, т. 2, вр. ал. 2 НК- за подсъдимите Е. П. и М. Д., както и свързаните с него

квалификации, относно останалите повдигнати обвинения срещу подсъдимите Е. М. и М. Д., за които същите са признати за невинни и оправдани: по чл. 142, ал. 2, т. 8, вр. ал. 1 НК, по чл. 330, ал. 2, т. 4, вр. ал. 1 НК, по чл. 199, ал. 1, т. 5, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК (относно 3 отделни деяния, извършени съответно на 14. 12. 2009г. на Автомагистрала „име”- Пътен възел „име”; на 22. 07. 2010г. в [населено място], бензиностанция "име", [улица]; на 21. 08. 2012г. в [населено място], бензиностанция „име”). Държавното обвинение възразява срещу решението на втората инстанция да сподели изводите на Специализирания наказателен съд, затова, че обвиненията по всички атакувани пунктове са останали недоказани от фактическа страна, за да потвърди в останалата част първоинстанционната оправдателна присъда. Релевирани са доводи за нарушение на закона в резултат на допуснати съществени нарушения на процесуалните правила- касационни основания по чл. 348, ал. 1, т. 1- 2 НПК. В протеста и допълнението към него са развити подробни съображения, че и двете предходни инстанции не са извършили цялостна комплексна оценка на доказателствената съвкупност, което е довело до ограничаване правата на държавното обвинение. Искането е за отмяна на присъдата в протестираните части и връщане на делото за ново разглеждане.

В съдебно заседание пред касационната инстанция представителят на Върховната касационна прокуратура поддържа депозирания протест с допълнението към него, в частите му, отнасящи се до повдигнатите обвинения за извършени от подсъдимите Е. М. и М. Д. престъпления на 14. 12. 2009г. на Автомагистрала „име", пътен възел „име”, и това по чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК- на 21.08. 2012г. в [населено място], бензиностанция „име”, със заявеното в него искане. В останалата част не поддържа касационния протест.

В касационните жалби на всички подсъдими: Е. Д. М., Е. Д. П. и Л. Т. Л., подадени лично и от техните защитници, се релевират идентични доводи: за нарушение на закона, допуснати съществени нарушения на процесуалните правила и явна несправедливост на наложеното наказание– касационни основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 - 3 НПК. В така депозиранияте жалби и представените подробни допълнения към тях, въззивната присъда се атакува в нейната наказателно-осъдителна част. Подробно са развити и мотивирани съображенията на подсъдимите лица и техните защитници в подкрепа на заявените касационни основания, насочени преимуществено срещу доказателствената основа на приетите за установени фактически положения, предпоставили осъждането на касаторите за престъпление по чл. 199, ал. 2, т. 3, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК, с акцент върху позоваването на недопустими доказателствени източници, за каквито се сочат показанията на свидетеля Н. Г. и тези на свидетеля с тайна самоличност № /номер/. Твърди се, че първият е предубеден и заинтересован от изхода на делото, поради което съзнателно е депозирал показания, уличаващи касаторите, в какъвто смисъл без основание въззивният съд му се е доверил, приемайки показанията му за обективни и достоверни. Поддържа се също така избирателност на доказателствата, нарушаване на правата на подсъдимите на справедлив процес. Отделно, жалбоподателите изцяло оспорват авторството на престъплението, за което са

осъдени, отричайки всякакво съпричастие, поради което считат, че материалният закон е приложен неправилно. Изтъкват, че са осъдени за престъпление, което не са извършили. Наказанията си намират за завишени. Във всички подадени касационни жалби исканията на касаторите са формулирани в условията на алтернативност- за отмяна на присъдата в обжалваната ѝ част и връщане на делото за ново разглеждане, за отмяна на въззивния съдебен акт и оправдаване на подсъдимите, или за намаляване размера на наложените наказания.

В съдебно заседание пред касационната инстанция жалбите се поддържат от подсъдимите и техните защитници, по съображенията в тях, и тези, изложени в направените допълнения по реда на чл. 351, ал. 4 НПК, със заявените искания.

Относно жалбите на подсъдимите прокурорът дава заключение, че същите са неоснователни. Пледира в обжалваната част присъдата да бъде оставена в сила.

По отношение на постъпилия касационен протест подсъдимите и техните защитници изразяват становище, че същият е неоснователен и изразяват позиция същият да не бъде уважаван.

Гражданският ищец „фирма”, редовно призован, не изпраща представител в съдебно заседание.

Върховният касационен съд, трето наказателно отделение, като обсъди доводите в протеста и жалбите, становищата на страните в съдебно заседание, и в пределите на правомощията си по чл. 347, ал. 1 НПК, за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационният протест и касационните жалби на подсъдимите са допустими. Подадени са от процесуално легитимирани субекти срещу въззивен съдебен акт, подлежащ на касационен контрол, в установения от закона срок. Разгледани по същество, протестът е частично основателен, а жалбите на подсъдимите- неоснователни.

С първоинстанционната присъда Специализираният наказателен съд, 2 състав, е признал подсъдимите: Е. Д. М., от [населено място], Е. Д. П., от [населено място], Л. Т. Л., от [населено място], и М. В. Д., от [населено място], за невинни и ги е оправдал изцяло, по всички повдигнати срещу тях обвинения, както следва:

Подсъдимия Е. М.: по чл. 321, ал. 3, т. 1, вр. ал. 1 НК, по чл. 142, ал. 2, т. 1, 2, 6 и 8, вр. ал. 1 НК, по чл. 199, ал. 1, т. 1 и 5, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК, по чл. 330, ал. 2, т. 4, вр. ал. 1 НК, по чл. 116, ал. 2, предл. 4, вр. ал. 1, т. 6, вр. чл. 115, вр. чл. 18, ал. 1 НК, по чл. 199, ал. 2, т. 3, вр. чл. 199, ал. 1 т. 5, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2, по чл. 199, ал. 1, т. 5, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК, и по чл. 199, ал. 1, т. 5, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК;

Подсъдимия Л. Л.- по чл. 199, ал. 2, т. 3, вр. чл. 199, ал. 1, т. 5, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК;

Подсъдимия Е. П.- по чл. 321, ал. 3, т. 2, вр. ал. 2 НК и по чл. 199, ал. 2, т. 3, вр. чл. 199, ал. 1, т. 5, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК;

Подсъдимия М. Д.- по чл. 321, ал. 3, т. 2, вр. ал. 2 НК, по чл. 142, ал. 2, т. 1,2,6 и 8, вр. ал. 1 НК, по чл. 199, ал. 1, т. 1 и 5, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК, по

чл. 330, ал. 2, т. 4, вр. ал. 1 НК, по чл. 199, ал. 1, т. 5, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК.

Отхвърлил е предявения граждански иск от „фирма” срещу подсъдимите Е. М. и М. Д. за сумата 1370 лв.- обезщетение за имуществени вреди, ведно със законната лихва.

Постановил е разноските по делото да останат в тежест на държавата.

С атакуваната въззивна присъда Апелативният специализиран наказателен съд, 3 състав, на основание чл. 336, ал. 1, т. 2, вр. чл. 334, т. 2 НПК, е отменил цитираната първоинстанционна присъда, в частта, с която подсъдимите Е. Д. М., Е. Д. П. и Л. Т. Л. са признати за невинни и са оправдани по повдигнатото им обвинение по чл. 199, ал. 2, т. 3, вр. ал. 1, т. 5, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК, както и в тази за разноските, и вместо нея е постановил нова, с която е признал посочените подсъдими за виновни в извършване на престъпление по чл. 199, ал. 2, т. 3, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК- за всеки от тях, и във връзка с чл. 54 НК, ги е осъдил, както следва: подсъдимите Е. М. и Е. П.- на по седемнадесет години и шест месеца лишаване от свобода, подсъдимия Л. Л.- на петнадесет години и шест месеца лишаване от свобода, всички при строг първоначален режим.

Оправдал е подсъдимите по квалификацията признак на чл. 199, ал. 1, т. 5 НК.

Приспаднал е, на основание чл. 59, ал. 1 НК, времето, през което всеки от подсъдимите е бил задържан.

Потвърдил е първоинстанционната присъда в останалата ѝ част.

Присъдил е разноските по делото, част от които са възложени в тежест на подсъдимите, а за друга е постановено да останат за сметка на държавата.

ПО ПРОТЕСТА НА АПЕЛАТИВНАТА СПЕЦИАЛИЗИРАНА ПРОКУРАТУРА:

1. За да потвърди първоинстанционната оправдателна присъда по отношение на подсъдимите Е. М. и М. Д., за групата престъпления, извършени на 14. 12. 2009г., около 00, 10ч. на Автомагистрала „име”, пътен възел „име”, в атакуваните ѝ с протеста части, АСНС е приел, че липсват несъмнени и категорични доказателства, установяващи авторството на инкриминираните деяния. Заключил е също така, че въз основа на формираната по делото доказателствена съвкупност може да се направи извод, че същите са осъществени от едни и същи лица, наред с престъплението по чл. 116, ал. 2, вр. ал. 1, т. 6, вр. чл. 115, вр. чл. 18, ал. 1 НК, обвинение което е повдигнато единствено на подсъдимия М.. По този начин въззивният съд се е солидаризирал както с развитата от първата инстанция доказателствена дейност, така и с приетите за установени по делото фактически положения и направените въз основа на тях изводи за вината и отговорността на привлечените към наказателна отговорност лица.

Касационната инстанция в настоящия си състав приема, че в тази част въззивният съд се е произнесъл по същество преди да е изяснил в пълнота

релевантните фактически обстоятелства. Освен по правото, въззивната инстанция е втора редовна (и последна) инстанция и по фактите, извън хипотезата на чл. 354, ал. 5 НПК, какъвто настоящият казус не е. Затова в нейните правомощия НПК е вменил и това да събира, проверява и оценява доказателства, да приема нови фактически положения и самостоятелно (при предвидените в закона предпоставки) да пререшава въпросите за вината и отговорността на дееца. В конкретния случай АСНС е провел собствено съдебно следствие, в рамките на което е допуснал, събрал и проверил редица доказателства и в този смисъл неговата процесуална активност, насочена към попълване на делото с доказателствата, необходими за изясняване на редица спорни обстоятелства, не може да бъде отречена.

Процесуалният проблем в този случай се заключава в това, че въззивната инстанция не е останала докрай последователна в тези си доказателствени усилия, поради което е постановила своя съдебен акт при наличието на редица неизяснени, включително и към настоящия момент, съществени обстоятелства, констатациите за които биха могли да доведат до различни фактически изводи, относими към авторството на престъпленията, съответно и по приложението на материалния закон.

На първо място, повече от противоречива е позицията на въззивния съд по отношение показанията на свидетеля Н. Г., чиито статус ще бъде обсъден по-нататък, във връзка с конкретните възражения на подсъдимите и техните защитници в депозираните от тях касационни жалби, които се поддържат пред ВКС. Срещу тази съдебна интерпретация на показанията на визириания свидетел възразяват и подсъдимите, макар и в обратната насока, оспорвайки осъждането си. От една страна, съдът е кредитирал този свидетел, доверявайки се на изнесените от него в качеството му на очевидец данни, отнасящи се до извършения въоръжен грабеж пред банковия офис на „банка” в[жк]. Като е констатирал съответствието им с тези, съдържащи се в останалите доказателствени източници, е намерил визираното обвинение за доказано от фактическа страна. Изложил е фактическите си и правни съображения. От друга страна обаче, що се отнася до престъпленията с местоизвършване Автомагистрала „име, пътен възел „име”, същият съд е счел, че показанията на Г., като източник на производни доказателства, не могат да бъдат проверени от гледна точка установяване на действителния първоизточник, т.е. дали това е подсъдимият М., както твърди Г., или последният е получил информацията за събитията от други лица или от медиите. Така формулирана, макар и в синтезиран вид, позицията на АСНС по коментирания въпрос не удовлетворява принципните изисквания на чл. 13, чл. 14, чл. 18 и тези на чл. 107, ал. 5 НПК. Именно установяването на целия кръг обстоятелства, включени в предмета на доказване по чл. 102 НПК е в правомощията на въззивната инстанция, която може да стори това с всички допустими по НПК средства. Казано по друг начин това означава, че за съда не е имало никакви пречки да подложи на детайлна проверка съобщеното от Г., при което неговите показания да бъдат приети или отхвърлени, но достатъчно мотивирано и с изискуемата доказателствена подкрепа.

Настоящият съдебен състав намира за необходимо изрично да подчертае, че добросъвестният прочит на показанията на Н. Г., дадени от него на досъдебното производство и пред съда, прецизно проследени в тяхната хронология, предпоставя възможността да се направи ясно разграничение между фактите, които същият съобщава като лично и непосредствено възприети от него, и тези, на които не е присъствал и пресъздава чутото от друг. Вярно е, че Г. нито е участвал, нито е присъствал на Автомагистрала „име” и в района на местопрестъплението във времето на извършване на инкриминираните деяния. За произтеклите там събития, за собственото си участие и това на подсъдимия М. Д., му е разказал Е. М.. В тази част без съмнение неговите показания не могат да бъдат третираны по друг начин, освен като източник на производни доказателства. Действащият НПК обаче не ги отрича, нито забранява, а наказателнопроцесуалната теория и съдебната практика ги приемат за напълно допустими, тъй като същите подлежат на проверка и оценка, съобразно правилата на процесуалния закон, наред с всички останали. Освен да служат като средство за разкриване на първични доказателства или за проверка на последните, в определени хипотези те могат да заменят първичните доказателства, ако последните са недостъпни, разбира се, при стриктното спазване на стандартите за дължимата доказателствена оценка на решаващия орган. Възможността едно доказателство да се явява пряко от гледна точка на връзката с предмета на доказване, и същевременно да е производно, от гледна точка на източника, е познато на доктрината и практиката и най-често се обективира със случая, в който свидетел възпроизвежда с показанията си извънсъдебно признание на обвиняем/подсъдим. Напълно допустимо е когато обвиняемият/подсъдимият отрича съпричастността си към дадено престъпление, или отказва да дава обяснения по фактите, чрез разпит на свидетел да бъде доказвано направеното пред него извънсъдебно признание. Още повече, когато това признание е направено пред избрано от подсъдимия лице, напълно свободно, доброволно и спонтанно. Конкретният случай е именно такъв. Подсъдимият М. е разказал на свидетеля Г. за осъществяването на инкриминираната дата деяния от него, подсъдимия Д. и загиналия Д. М.. Повече от ясно е, че това извънсъдебно признание не може да бъде поставено в основата на постановена осъдителна присъда, ако се оказва единствено в подкрепа на обвинението, какъвто впрочем е и процесуалният регламент за дължимата оценка на същинското самопризнание, направено от подсъдимото лице, установен по чл. 116, ал. 1 и 2 НПК. Затова, съдът в рамките на своята компетентност следва да извърши всички необходими процесуални действия за разкриване на обективната истина, съобразно чл. 13 НПК, попълвайки делото с необходимите за това доказателства.

За разлика от обсъдената до тук част от показанията на Н. Г., обаче е налице и друга, която е очевиден източник на първични доказателства. Същият съобщава факти, които лично е възприел, а именно, че в периода преди въоръжения грабеж пред банковия клон в[жк], но след датата на извършване на престъпленията на Автомагистрала /име/, подсъдимият М. е живеел в дома на Е. П. в[жк], където е планирано и самото посегателство, за което М., П. и Л. са признати за виновни и

осъдени. Това обстоятелство е прието в мотивите към наказателно- осъдителната част на присъдата за безспорно доказано по делото, както и посещенията на самия Н. Г. в посоченото жилище. Свид. Г. изтъква в показанията си, че в очертаня период М. се е укривал при П., където са му носили храна, тъй като той самостоятелно е лекувал огнестрелно нараняване на десния си крак. Последното свидетелят е възприел лично, както и обясненията, дадени му от самия М. за произхода на увреждането- в резултат на възникналата престрелка с полицията на Автомагистрала „име”. Свидетелствайки, Г. дава подробно описание на огнестрелната рана, възпроизвеждайки не наученото от друг, а собствените си възприятия.

Второ: По въпроса за възникването на същата рана на подсъдимия М. по делото са налице данните на комплексната тройна медико- балистична експертиза, изготвена от двама специалисти по балистика и съдебен лекар- (П. П., Н. Ж. и Д-р В. Н.), според заключението на която е възможно, при конкретната конфигурация на местоположението на автомобилите на полицейските служители и извършителите на престъпленията, огнестрелна рана с описаните характеристики да бъде получена от лице, което към момента на произвеждане на изстрела се е намирало в седнало положение в дясната част на задната седалка . Изрично е посочено, че раната е с давност повече от 6- 7 месеца, с наличен белег, сочещ на липса на хирургическа обработка. Констатации с идентично съдържание е направила и д-р Н., която е извършила съдебно- медицинско освидетелстване на подсъдимия М. при задържането му през 2013г., по реда на чл. 158 НПК. Независимо, че от изслушването на вещите лица става ясно, че времето на настъпване на нараняването не може да бъде определено с абсолютна точност, от така изложената експертна оценка става ясно, че Н. Г. е изложил верни по съдържанието си факти: 1/ за наличието на огнестрелно нараняване; 2/ за възможното време на настъпването му; и 3/ за липсата на медицинска интервенция- хирургическа обработка .

Трето: По- нататък, в процесния случай въззивният съд сам се е лишил от събиране на нови доказателства, при това от съществено значение за разкриване на обективната истина, които преди това е допуснал със свое изрично определение. Казаното се отнася за допуснатата от АСНС и заличена впоследствие съдебно- медицинска експертиза, възложена на специалисти в областта на образната диагностика и по обща и военно- полева хирургия, със задача след провеждане на медицински преглед, включително такъв с необходимата медицинска апаратура, и запознаване с материалите по делото относно наличното (безспорно констатирано) нараняване на десния крак на подсъдимия Е. М., да даде заключение по всички поставени на предходните експертни състави въпроси, включително и дали се визуализира остатък от боеприпас от огнестрелно оръжие (проектил или др.). Основанието допуснатата експертиза да бъде заличена, е постъпилото писмено уведомление от назначените експерти Д-р Л. П. и Д-р К. В., че подсъдимият Е. М. е отказал да се подложи на медицински преглед и апаратни изследвания, което е станало причина те да се окажат в невъзможност да изготвят възложеното им

заклучение. Втората инстанция се е мотивирала, че относимите разпоредби на НПК- чл. 146 и чл. 158, не позволяват принудителното, т.е. без съгласието на подсъдимия експертно изследване.

Този извод на въззивния съд касаещия инстанция не може да сподели. Не случайно в цитираните норми законодателят е предвидил, че в хода на досъдебното производство, органът, допуснал експертизата може да изиска от обвиняемия образци за сравнително изследване, а при отказ от същия, последното се провежда след разрешение на съответния първоинстанционен съд (чл. 146, ал. 3, във вр. и с ал. 4 НПК- в съответните хипотези). Аналогично е и разрешението, дадено с нормата на чл. 158, ал. 3 НПК. В съдебното производство, независимо дали става дума за първоинстанционното, или въззивното, органът по ръководство и решаване на делото е съдът, в чиито правомощия е да реши всички въпроси, свързани с осигуряването на сравнителни образци, резултати от експертни изследвания по допуснати експертизи и т.н. Касае се за въпроси, които са извън волята на обвиняемия/ подсъдимия, тъй като разрешението на съда заменя даването на съгласие от същия. Да се сподели тезата на въззивния съд, дефинитивно ще означава събирането на част от релевантните (а понякога и решаващи за пълното и обективно установяване на фактите по делото) обстоятелства, всякога да бъдат поставени в зависимост от желанието на обвиняемото/ подсъдимото лице. Когато обаче на установяване по обсъждания експертен път ще бъдат поставени неизгодни за него обстоятелства, е изначално ясно, че съгласие да бъде подложено на необходимите прегледи и изследвания никога няма да бъде дадено. Ако тази посока на разсъждения продължи по- нататък, ще следва да се приеме също, че процесуално право на обвиняемия/ подсъдимия е да препятства събирането на обвинителни доказателства, което повече от очевидно граничи с процесуалния абсурд.

В обсъжданата насока действащият процесуален закон в максимална степен защитава правата на гражданите, законодателно обвързвайки всяко вземане на кръвна проба, или всякакви други интервенции, свързани с проникване в човешкото тяло да се извършва от лице с медицинска правоспособност и под наблюдението на лекар, при това задължително без да се застрашава здравето на лицето (чл. 146, ал. 4 НПК). Очевидно, интервенцията, осъществена без съгласието на лицето, срещу което е насочена, макар и скрепена с гаранции за неговото здраве, не може да се третита по друг начин, освен като специфична мярка на принуда, която обаче законодателят е намерил за адекватна, пропорционална и съдържаща ясни и недвусмислени правила за защита на правата и законните интереси на гражданите. Националното законодателно разрешение е в унисон и с разрешенията, заложи в решението на ЕСПЧ по делото С. срещу Великобритания, а именно, че правото да се запази мълчание и обвиняемото лице да не се самоуличи в престъпление, е общопризнат международен стандарт, същевременно и корелативно свързано със задължението на обвинението да докаже тезата си без помощ от обвиняемия, което обаче не се отнася до възможността на съответните компетентни органи за снабдяване с веществени доказателства (проби от кръв, слюнка и т.н.). В

аналогична насока е и решението по делото Х. срещу Германия. Казано с други думи, това означава, че липсва основание да се заключи, че волята на обвиняемия/подсъдимия е единственият релевантен фактор за допускане и събиране на доказателствата от визираната категория, както е приел въззивният съд, а това означава също, че определението, с което е отменен предходният съдебен акт за допускане на обсъжданата експертиза, е постановено в противоречие с процесуалния закон.

Отнесено към конкретиката на настоящия казус, експертното заключение, изготвено след извършване на следващите се за целта прегледи и изследвания, би изяснило обстоятелствата налице ли е в междутъканното (между- или вътрекостно) пространство част (или остатък) от боеприпас от огнестрелно оръжие, или следа от такъв (като фиброзна тъкан или др. подобна) с конкретно фиксирани параметри, които обективно биха могли да бъдат съпоставени с точните данни за боеприпасите, използвани от полицейските служители при развилата се престрелка с извършителите на престъпленията, инкриминирани на Автомагистрала „име” в нощта на 13/ 14. 12. 2009г., известни на разследването.

Четвърто: В недостатъчна степен по делото са изследвани и установени действителните обстоятелства, свързани с точната локация на полицейските автомобили и на всеки от полицейските служители, участвали в акцията по откриването и залавянето на извършителите на престъпленията, изпълнени на инкриминираната дата и място. По делото липсват точни и конкретни констатации на съдилищата по фактите кои от полицаите, ангажирани с провежданата акция (поименно), извън свидетелите С. и А., тръгнали да издирват пострадалия свидетел М. Г., са останали на местопрестъплението, за да го запазят до пристигане на дежурния разследващ екип, който да извърши оглед на местопроизшествието и въобще следващите се първоначални следствени действия, каква е била разстановката им и кой конкретно с какво е бил ангажиран. Не е изяснено също така кой, на какво основание и по какви съображения е взел решението въобще да не се преследва извършителят/ извършителите, след напускането на автомобила им „марка”, предвид достатъчния като численост за изпълнението на всички следващи се действия наличен полицейски ресурс на място. Този въпрос и неговото изясняване е свързан, на първо място с конкретиката относно запазването на местопрестъплението до момента на пристигане на разследващите органи и предприетите от тях първоначални действия по разследването. Той остава със съществена важност и защото инстанционните съдилища са приели, че свидетелите Б. А., С. П. и В. К., които еднозначно и безпротиворечиво са съобщили, че на задната седалка на л.а. „марка” са видяли наличието на голямо петно кръв, не следва да бъдат кредитирани за тази част на показанията им, защото при извършения оглед на местопроизшествието, включително на процесния автомобил, такива констатации не са били направени, съобразно вписванията в огледния протокол. Не е изследван обаче въпросът възможно ли е да са верни както данните, съдържащи се в посочените свидетелски показания, така и тези, изводими от обсъждания процесуален документ, а съобразно резултата- да се намери (или

отхвърли) възможната връзка между двата източника. Второ, твърде пестеливи като съдържание са доказателствените източници, свързани с участието на починалия полицейски служител М. М. в обсъжданата полицейска операция, а и никой компетентен орган (на досъдебното производство и инстанционните съдилища) не е положил усилия да ги допълни по установения процесуален ред. Не е установено по делото конкретно какви функции е изпълнявал той, давал ли е обвързващи разпореждания по отношение на останалите си колеги, и ако е вярно, какви, изпълнени ли са и т.н. Последното е наложително, тъй като в обясненията си пред първата инстанция подсъдимият Е. М. поддържа, че е бил в добри, близки отношения на познанство с посочения полицейски служител, изразил е и съжаление за смъртта му при ПТП именно в района на местопрестъплението (което очевидно му е известно).

П.: Обсъждането на свидетелските показания на полицейските служители, намиращи се в района по време на извършване на престъплението се оказва фрагментарно. Съдилищата са приели, че извън трупа на шофьора на лекия автомобил „марка”, с който са се придвижвали извършителите на престъпленията- Д. Н. М., загинал при престрелката с полицията, посоченият автомобил е бил напуснат само от едно лице, без въобще да се изследва и по доказателствен път се потърси отговор на въпроса дали съобразно конкретното местоположение на визираното МПС, и тези с намиращите се на местопрестъплението полицейски служители, някой от последните е бил в обективната възможност да забележи излизането на още някой, или това е било невъзможно. Свидетелят Г. С. съобщава, че освен задната дясна врата, която е останала отворена след напускането на намиращото се на задната седалка на автомобила лице (за което свидетелстват и останалите), е забелязал също, че е била отворена и предната дясна врата. Простото обяснение, че се е объркал, с оглед различните моменти на депозиране на свидетелски показания, остава незадоволително в случая, най- малкото защото не са положени никакви усилия да се установи при конкретната ситуация и разположение на автомобили и хора на местопрестъплението, обективно било ли е възможно някой седящ на предната седалка на л.а. „марка.” „да се измъкне” в създалата се суматоха, без да бъде забелязан от намиращите се там полицейски служители, било чрез привеждане, лазене по терена и др. подобни способи, при положение, че пострадалият М. Г. сочи и описва двама извършители, които са го нападнали, а загиналият Д. М. неизменно е бил на мястото на водача на МПС. По тези въпроси свидетелите не са разпитвани.

Шесто: Следващата група констатации от фактическо естество, предположили оправдаването на привлечените към наказателна отговорност лица, се отнасят до участието на подсъдимия М. Д. в изпълнението на инкриминираните престъпления и напълно безкритичното приемане на лансираното от него алиби. Вярно е, че по делото са събрани достатъчно като обем доказателства за смъртен случай в семейството на посочения подсъдим. Установено е, че на 12. 12. 2009г. е починала неговата баба- Я. Р. П.. Според свидетелските показания на близките му през целия ден и вечерта на 13. 12. 2009г. същият е бил заедно с тях, ангажиран с

провежданите траурни ритуали. Дори да е вярно, че в описаното от родствениците на Д. време са били заедно, липсват доказателства, установяващи възможността (или невъзможността) този подсъдим да се придвижи до местопрестъплението, а след деянията, да се върне обратно до дома си, където да бъде намерен по-късно, в ранните сутрешни часове на 14. 12. 2009г. на адреса си в [населено място] от свидетелите С. П. и П. Г.. За изясняване на този кръг от обстоятелства е било необходимо събирането на допълнителни доказателства, въз основа на които да се установи времето, необходимо за отиване и връщане до местопрестъплението и обратно, при известното разстояние, транспорт с лек автомобил и при безспорните данни за точното време на извършване на инкриминираните деяния. Доказателства в тази насока е било обективно възможно да бъдат събрани, но не е сторено.

Алибито, лансирано от подсъдимия Е. М. за този случай, чрез версията му за „отвлечане от полицейски служители” в нощта на 13/ 14. 12. 2009г., трансформирана с включването и на свидетеля Н. Г., е мотивирано отхвърлено от въззивния съд, изложените съображения са достатъчно подробни, поради което и не се налага да бъде коментирано.

В обобщение: Касационният протест в тази си част е основателен. Обсъдените до тук нарушения на процесуалните правила, свързани с доказателствената дейност на инстанционните съдилища, имат характера на съществени по смисъла на чл. 348, ал. 3, т. 1 НПК, тъй като ограничават процесуалните права на държавното обвинение да се позовава на доказателства, които обективно могат да бъдат събрани, проверени и оценени, и въз основа на които да се претендира осъждането на привлечените към наказателна отговорност лица, а това безусловно предпоставя касационната отмяна на проверявания въззивен съдебен акт в посочената му част, съобразно контролните правомощия на настоящата инстанция.

Тъй като по делото се констатират редица неизяснени фактически обстоятелства, голяма част от които със съществено значение за правилното му решаване, а възможностите за събиране и проверка на доказателствата от инстанциите по фактите не са изчерпани, това следва да бъде сторено посредством всички доказателствени способности, уредени в процесуалния закон при новото разглеждане на делото. Едва след като е събрал, проверил и оценил относимите и необходими доказателства и е установил всички правнорелевантни факти, въззивният съд следва да решава въпросите за вината и отговорността на дейците по чл. 301 НПК. Съгласно чл. 304 НПК подсъдимият се признава за невинен когато не се установи, че деянието е извършено, че е извършено от подсъдимия или че е извършено от него виновно, както и когато деянието не съставлява престъпление. ВКС многократно в своята практика е указвал на съдилищата, че не само осъдителната, но и оправдателната присъда не може да почива на предположение. Конкретният случай е именно такъв- доказателственият дефицит е запълнен с предположения, съждения и умозаклучения, но в действителност не почива на доказани по надлежния ред конкретни и безспорни фактически обстоятелства,

които да бъдат поставени в основата на изводите за вината и отговорността на подсъдимите лица.

Въпросът за правилното приложение на материалния закон по отношение на инкриминираното на М. и Д. обвинение за престъпление по чл. 142, ал. 2, т. 1, 2 и 6, вр. ал. 1 НК (съобразно рамката на касационния протест), по който втората инстанция е изложила правните си съображения, следва да бъде решен едва след пълното и точно установяване на фактите по делото.

2. Казаното до тук се отнася и за престъплението по чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК, предвид атакуваната с касационния протест потвърдителна част на постановената въззивна присъда, по отношение на подсъдимите М. и Д., с местоизвършване – бензиностанция „фирма”, [населено място], на 21. 08. 2012г. Процесуалната ситуация и в този случай е сходна и без да се навлиза в подробности, следва да се посочи, че и тук порокът в доказателствената дейност на инстанционните съдилища се свежда до непрецизно установени факти, преекспониране на противоречия в доказателствените източници (каквито несмнено са налице), без да бъдат потърсени причините за това- чрез събиране и проверка на други доказателства, въз основа на които същите биха могли да бъдат приети или съответно отхвърлени.

В този смисъл съдилищата са кредитирали двете очевидки на престъплението- свидетелките М. Й. и И. С. единствено в частите на показанията им, с които те са съобщили за времето и мястото на нападението, отнетата при грабежа парична сума, отправените заплахи от извършителите, въоръжени с огнестрелни оръжия, но не са се доверили на показанията им, с който същите са обяснили, че са разпознали единият от извършителите- подсъдимия М.. Като основание за това е прието, че по време на досъдебното производство, повече от месец след първоначалните си показания, те са депозирали и такива за авторството на М., поддържайки, че го познават от преди деянието. Посочили са индивидуализиращи белези, въз основа на които въпреки маската върху лицето и връхното облекло, предназначено поначало да прикрива действителните особености на телосложението на дееца, са успели да го идентифицират. Проследена е трансформацията на показанията им, включително в съдебната фаза на процеса, достигаща до пълно отричане въобще на депозирането на всякакви показания, свързани с авторството на престъплението на досъдебното разследване, до полагането на подпис върху протоколи за разпит, а от Й.- и до участие в разпознаване на лице по фотоснимки, която позиция по не бъдещ съмнение начин е опровергана от заключенията на съдебно- почерковите експертизи, назначени в хода на първоинстанционното съдебно следствие. Обясненията на свидетелките и пред съда по въпросите за противоречивите сведения, съобщени от тях за развилите се събития и участниците в тях, се свеждат до изявления за оказван върху тях натиск от разследващите органи. Освен, че по делото няма доказателства, подкрепящи лансираните твърдения, не е коментиран и възможният ефект върху нагласите на свидетелката Й. върху фактите, при заведеното срещу нея от подсъдимия М. съдебно производство. Все в тази връзка не са обсъдени

спецификите на отговорите, които е давала по поставените от М. въпроси при разпита ѝ пред първата инстанция. В тази насока в недостатъчна степен е съобразено и заключението на съдебно- психиатричната експертиза, изготвена от експертите д-р Л. А.- психиатър, и Н. И.- клиничен психолог, от което е видно, че след престъплението свидетелката Й. е развила остра стресова реакция. Нещо повече, при разпита на Й. пред СНС, подсъдимият М. ѝ е задал въпрос: „...кога, къде и защо Ви е страх от мен?“. В тази връзка не е изследван въпросът как евентуални опити за въздействие върху свидетелката Й. (психически натиск, заплахи и т.н.), при конкретното ѝ състояние, биха повлияли на поведението ѝ, съобразно установените по делото обстоятелства, включително появата на реакция на тотално отричане на всичко, свързано с престъплението и неговите извършители, достигаща и до активното търсене на правоохранителни органи (V-то РПУ- София), пред които тази позиция да се обективира.

Неизяснен е останал и въпросът за приобщаването към доказателствената съвкупност на флаш- паметта от записите на охранителните видеокамери. Всеки от свидетелите С. Т.- управител на обекта, и К. Д.- собственик и материално-отговорно лице, е отрекъл предаването на флаш- паметта на разследващите органи, респ. полагането на подпис върху протокола за доброволно предаване. Този кръг от обстоятелства също подлежи на изясняване, а записите- и на експертен анализ по пътя на техническа идентификационна експертиза, с възможното участие и на съдебен медик.

Установено е по делото, че при задържането на подсъдимия М. са били иззети маски, съществено наподобяващи тези, използвани при инкриминирания грабеж и описани от свидетелките- очевидки. Разпознаване от последните не е било извършено нито по време на досъдебното разследване, нито в съдебното следствие пред двете инстанционни съдилища, при положение, че нормата на чл. 169, ал. 1 НПК, освен разпознаването на лица, урежда посоченото процесуално- следствие и по отношение на предмети, при необходимостта от установяване на идентичност.

Заключението на съдилищата, че съобразно писмените доказателства, към времето на извършване на престъплението подсъдимият М. Д. е бил с мярка за неотклонение „Домашен арест“, която се контролира от МВР, при което няма данни за отклонения, не може да бъде прието като основание дефинитивно да бъде изключено присъствието му на друго място, включително на местопрестъплението, ако към момента не са извършвани проверки от компетентните органи.

Предвид изложеното по- горе, касационната инстанция намери, че по отношение на обсъдените до тук обвинения срещу подсъдимите М. и Д., в производството пред втората инстанция са допуснати поредица нарушения на принципните норми на чл. 13, чл. 14, чл. 18 НПК, и тези на чл. 107, ал. 5 НПК, всички с характера на съществени по смисъла на чл. 348, ал. 3, т. 1 НПК, довели като краен резултат и до постановяването на въззивен съдебен акт в нарушение на материалния закон в тези му части. Ето защо, като констатира наличието на релевираните в протеста касационни основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 и 2 НПК, съобразно правомощието си по чл. 354, ал. 1, т. 5, вр. ал. 3, т. 2 - 3 НПК, ВКС, III

н.о. прие, че следва да отмени протестираната въззивна присъда, в посочените ѝ по-горе потвърдителни части, и върне делото за ново разглеждане (в същите части) от друг състав на въззивния съд, от стадия на съдебното заседание. Касационната отмяна следва да обхване и частта за разноските, за които въззивният съд е постановил да останат за сметка на държавата.

При новото разглеждане на делото следва да се изпълнят като задължителни дадените указания по приложението на материалния и процесуалния закон, на основание чл. 355, ал. 1, т. 2 - 3 НПК.

3. Касационният протест е неоснователен в частта, с която се атакува потвърждаването на оправдателната присъда относно обвинението срещу подсъдимия Е. М. за престъпление по чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК, на 22. 07. 2010г. в бензиностанция „име”, на [улица], извършено, според обвинението, в съучастие с две неустановени лица. В тази му част протестът не се поддържа от представителя на Върховната касационна прокуратура, но доколкото същият не се оттегля, ВКС дължи произнасяне по същество.

Предходните инстанции са приели за установено по несъмнен начин, че на инкриминираната дата в посочения обект е бил извършен въоръжен грабеж от три лица от мъжки пол, с маски на лицата, въоръжени с автомати, при който от владението на материално- отговорното лице свид. М. е била отнета сумата 5440 лв. Установено е също така, че единият от дейците е управлявал автомобила, с който същите са пристигнали- „марка”, а останалите двама са влезли вътре, нанесли удар на свид. М. и заплашвайки всички намиращи се в помещението служители и клиенти, нареждайки им да легнат на пода, отнели инкриминираната парична сума от две от касите, след което напуснали.

Същественият проблем в случая е този за установяване на авторството на престъплението. Въззивният съд коректно и последователно е изложил всички данни, въз основа на наличните и релевантни за коментираното обвинение доказателствени източници, в никой от които обаче не се съдържат такива, идентифициращи някой от извършителите. Изключение представляват единствено показанията на защитения свидетел с тайна самоличност с идентификационен № 1, който подробно е обяснил, че сред извършителите на грабежа, като по- високият от тях е разпознал подсъдимия М. . Обяснил е, че го познава от повече от 25 години, многократно е разговарял с него, поради което с лекота би разпознал гласа, осанката, походката, очите и в този смисъл за него няма съмнение или колебание, че именно М. е единият от изпълнителите на престъплението. Оценявайки последователната и непроменена позиция на този свидетел, АСНС го е кредитирал, възприемайки изцяло установеното от него. Същевременно обаче показанията на обсъждания свидетел, колкото и категорични да са, се оказват единственият възможен източник на доказателства, установяващ авторството на инкриминираното деяние, без каквато и да е друга доказателствена подкрепа. Това е така, защото от заключенията на съдебно- техническата експертиза и на комплексната съдебно- техническа и идентификационна такава, въпреки проведеня прецизен анализ на изображенията във видеозаписите и достигнатата

конкретизация на някои индивидуализиращи лицата признаци, последната се е оказала недостатъчна, за да постигне дори точна съпоставка в ръста на извършителите, предвид местонахождението на камерите и заснетите обекти, качеството на записите и др., все неблагоприятни за точната идентификация фактори. По този начин коментираните експертни заключения не са допринесли за доказване авторите на престъплението.

При това положение показанията на свидетеля с тайна самоличност № /номер/ остават единствените, въз основа на които може да се формира извод за авторството на подсъдимия М. в извършване на престъплението. Въпреки неговата категоричност и убедителност обаче, предвид забраната осъдителната присъда да се основава само на показанията на свидетели, дадени по реда на чл. 141 НПК, установена с нормата на чл. 124 НПК, посоченият подсъдим законосъобразно е признат за невинен и оправдан. Ето защо, в тази си част, като постановен в съответствие с материалния закон, проверяваният въззивен съдебен акт следва да бъде оставен в сила.

ПО ЖАЛБИТЕ НА ПОДСЪДИМИТЕ Е. М., Е. П. и Л. Л.:

Предвид идентичността на заявените касационни основания и подкрепящата ги аргументация, както и на заявените искания, ВКС счете, че следва да разгледа едновременно жалбите на подсъдимите М., П. и Л., като обсъди и се произнесе по основателността на релевираните от тях доводи и възражения.

Касационният съдебен състав прие, че приоритетно следва да се произнесе по довода, изтъкван многократно в хода на касационното производство от подсъдимия Е. М. и неговият защитник, подкрепен и от останалите жалбоподатели, а именно, че обжалваната присъда е постановена от незаконен състав. Решението по основателността на този довод предполага необходимостта от по-нататъшна проверка на останалите- по приложението на материалния и процесуалния закон и справедливостта на наказанието. Това е така, защото ако е налице допуснато съществено нарушение на процесуалните правила, от категорията на абсолютните, по смисъла на чл. 348, ал. 3, т. 3 НПК, постановеният съдебен акт ще подлежи на безусловна отмяна само на това основание.

Развитието на въззивното производство, обективирано в наличните процесуални документи, показва, че искания за отводи на въззивния съдебен състав са правени нееднократно, мотивирани са с пристрастие, преднамереност и липса на обективност, които последователно са оставяни без уважение и мотивирани с отсъствие на изискуемите по закон основания за отвод на членовете на въззивния съдебен състав. Прегледът на материалите по делото еднозначно показва, че съдът страктно е осъществявал процесуалните си правомощия на орган по ръководство и решаване на делото във въззивна инстанция. В обхвата на тези му правомощия се включва и дейността по събиране и проверка на доказателства, съобразно критериите, установени по чл. 327 НПК. В същата връзка е и провеждането на

въззивно съдебно следствие, съгласно чл. 332 НПК. Всички процесуални действия на състава на АСНС са подробно мотивирани, при което липсва основание да се направи извод за наличието на предварително взето решение за осъждането на касаторите, за предубеденост или заинтересованост от изхода на делото. В този смисъл по делото няма данни, въз основа на които да се заключи, че за председателя или за членовете на въззивния съдебен състав е било налице основание за отвод на някое от основанията, установени по чл. 29, ал. 1 или ал. 2 НПК, поради което и релевираният довод за постановяване на присъдата от незаконен състав, е неоснователен.

За да приеме, че деянието, извършено на 12. 03. 2010г. пред офиса на „банка” в[жк]и квалифицирано по чл. 199, ал. 2, т. 3, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК- за всеки от подсъдимите М., П. и Л., е доказано от фактическа страна, въззивният съд е провел собствено съдебно следствие, в рамките на което е събрал, проверил и оценил релевантните към визираното обвинение доказателства, които наред с тези, приобщени по надлежния процесуален ред на досъдебното производство и от първата инстанция, е анализирал в пълнота. В резултат на така развитата от втората инстанция процесуална доказателствена дейност са приети за установени фактическите положения, поставени в основата на приетите правни изводи за вината и отговорността на всеки от касаторите.

Тук е мястото изрично да се подчертае, че касационната инстанция няма правомощието да контролира фактическите констатации на въззивния съд. Релевираните в жалбите на касаторите доводи за нарушение на закона и за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, развити в корелация помежду си, по същество са мотивирани с несъгласието на всеки от тях с приетите за установени от предходната инстанция и предпоставили осъждането им фактически положения. Оспорена е и тяхната доказателствена основа.

ВКС намира за необходимо изрично да подчертае, че в тази си част доводите в касационните жалби, аргументирани и поддържани в съдебно заседание, по същество се свеждат до поредица от твърдения за необоснованост на въззивния съдебен акт, доколкото възраженията се оказват преимуществено насочени срещу приетите за установени по делото фактически обстоятелства, отнасящи се до авторството на престъплението, дейността на всеки от подсъдимите преди, по време и след непосредственото изпълнение на престъплението, за което те са признати за виновни и осъдени. В настоящото производство касационната инстанция няма правомощието нито да констатира нови фактически обстоятелства, различни от приетите, нито да се произнася по обосноваването на проверявания съдебен акт.

Законът ограничава нейните контролни правомощия до проверката за правилно приложение на материалния и процесуалния закон, както и за справедливостта на наказанието. В този смисъл необосноваността не е в кръга на изрично и лимитативно регламентирани касационни основания по чл. 348, ал. 1, т. 1- 3 НПК, поради което и в принципен план този довод в касационните жалби не подлежи на обсъждане и оценка.

На касационен контрол обаче подлежи развитата от органите на досъдебното производство и съдилищата процесуална дейност, свързана със събирането, проверката и оценката на доказателствените източници и формирането на вътрешното убеждение на инстанциите по същество. ВКС не може да подменя вътрешното убеждение на въззивния съд по фактите, но осъществявайки дължимия контрол за материална и процесуална законосъобразност на конкретния съдебен акт, е задължен да извърши собствена проверка за спазването на императивните процесуални правила, гарантиращи законосъобразното му формиране.

Следвайки този принципен подход и доколкото поддържаните и в трите касационни жалби доводи за нарушение на материалния закон и за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, са подкрепени с множество аргументи за неправилна интерпретация на доказателствата, с позоваване на негодни и недопустими доказателствени средства, с твърдения за игнориране от АСНС на онази група от тях, които установяват оневиняващи дейците доказателства, респ. преекспониране и фаворизиране на обвинителните, същите следва да бъдат обсъдени и оценени по същество в очертаната от касаторите процесуална рамка.

Затова и несъгласието на касаторите по отношение на приетите за доказани по делото фактически обстоятелства, обективизирано в техните жалби, поначало не следва да бъде обсъждано и оценявано в настоящото касационно производство. Казаното се отнася до всички техни възражения, насочени към съдебните констатации за множество отделни, релавнтни факти: познанството помежду им, оръжията на престъплението, участието на всеки от дейците в него, предвид лансирането на съответно алиби, възможното участие на други лица в изпълнението на престъплението.

Както вече се изтъкна, в рамките на упражнявания от ВКС инстанционен контрол следва да се прецени процесуалната законосъобразност на действията на АСНС във връзка със събирането, проверката и оценката на доказателствените източници, констатациите, отнасящи се до тяхната допустимост и относимост, както и достоверността на фактическите данни, съдържаща се във всеки от тях. Няма съмнение, че констатациите за пороци в доказателствената дейност на проверявания съд, биха рефлектирали пряко, и то в изцяло негативен аспект върху процесуалните права на подсъдимите лица, които са признати за виновни и осъдени, на основата на фактически заключения, изградени на базата на негодни доказателствени източници, на несъществуваща доказателствена основа, или основани на необективната им, едностранчива или тенденциозна интерпретация.

В конкретния случай втората инстанция е подложила на собствен критичен анализ всички доказателствени средства, относими към посоченото обвинение – както тези, събрани от състава на съда в хода на въззивното производство, така и тези от досъдебното производство и първоинстанционното съдебно следствие. Всеки доказателствен източник е анализиран както поотделно, така и в рамките на формираната доказателствена съвкупност. Изключително пространно съдът е изложил съображенията си кои от тях се кредитират, кои се отхвърлят, и особено

съществено- какви са съображенията му за това. Изрично е посочена в мотивите доказателствената основа на всеки отделен констатиран факт. Подробно са обсъдени и съществуващите доказателствени противоречия, каквито безспорно са налице, както и заключението на съда за всяко от тях.

Не е вярно, че съдилищата са базирали на недопустими предположения изводите си за вината и отговорността на касаторите, стъпвайки основно на недостоверните и тенденциозно недобросъвестни показания на свидетеля Н. Г., както се твърди от подсъдимите, насочени към уличаването им в извършването на престъпление, към което те се считат напълно несъпричастни, и същевременно е игнорирана онази част от доказателствените източници, която ги оневинява. Твърди се, също напълно неоснователно, че при оценката и анализа на доказателствените източници, въззивният съд е подходил селективно, като приоритетно и избирателно се е позовавал само на онези от тях, които подкрепят обвинителната теза.

Обстоятелството, че подсъдимите Е. М., Е. П. и Л. Л. еднозначно и последователно отричат извършването на престъплението, не означава, че авторството на инкриминираното деяние не може да бъде установено чрез други доказателствени средства, каквито в достатъчен обем са събрани в настоящото производство. Вън от съмнение е, че обясненията на подсъдимия не могат да бъдат третираны като единственият възможен източник за установяване фактите на престъплението, още повече, че по своята същност те същевременно представляват и значим процесуален инструмент за упражняване правото на защита. Тази им двойка функция, безспорна както за наказателнопроцесуалната теория, така и за установената съдебна практика, е последователно съобразявана и обсъждана от второинстанционния съд във връзка с решението му за фактическите констатации. Затова, за всяко отделно релевантно обстоятелство в обхвата на предмета на доказване в конкретния наказателен процес обясненията на дейците са съпоставяни с всички останали източници на доказателства, съдържащи конкретни данни, подложени са на всестрани и детайлен анализ, включително по въпросите за възникнали противоречия, непълноти, неточности и т.н.

Така, в най- синтезиран вид, от фактическа страна АСНС е приел, че на инкриминираната дата- 12. 03. 2010г. привечер, около 19 часа, подсъдимите М., П. и Л., заедно със свидетеля Н. Г., превозвани от лицето Д. Г. (наричан от всички тях „М. Г.“) с лек автомобил- ван „марка”, пристигнали на местопрестъплението в[жк]. Потеглили от[жк], където живеел Е. П., а няколко месеца преди деянието жилището обитавал и Е. М.. Били оборудвани със специално подбрани широки тъмни дрехи и маски за главите, с отвори за очите и устата, предназначени за максималното прикриване на лицата и телата им, осуетяващи възможна идентификация, всички въоръжени с огнестрелни оръжия, както следва: подсъдимия М.- с автомат, подсъдимия П.- с картечен пистолет, подсъдимия Л.- със законно притежавания си пистолет „марка”, свидетелят Г.- също с пистолет. Извършването на въоръжен грабеж било замислено при многобройните срещи на тримата подсъдими и свид. Г. в дома на подсъдимия П., били уточнени детайлите на намисленото престъпление, като всеки от участниците бил ангажиран с конкретни задачи. Така П. следвало да

набави оръжията, дрехите, обувките, маските и въобще оборудването на групата. М. и Г. поели наблюдението на обекта и прилежащия район, като първият от тях осъществявал ръководството и координацията между отделните участници, възлагал задачите и уточнявал детайлите на всеки от отделните етапи на изпълнение на намисленото престъпление. На Л. било възложено участие в непосредственото изпълнение на нападението. Конкретни ангажименти получила и сестрата на последния- свид. Е. Л., която към този момент била служител на МВР. От нея се изисквало да уведоми дейците за приближаването на инкасовия автомобил на охранителната фирма, с който обичайно и съобразно установените правила и график, се приемали и превозвали паричните наличности от банковия клон. Л. следвало и да предостави квартирата си, намираща се в друг микрорайон на същия жилищен комплекс, за оттеглянето и първоначалното укриване на дейците след престъплението. От нея се очаквало още да осъществи унищожаването на всички вещи, използвани и послужили за изпълнение на престъплението- дрехи, обувки, маски и т.н.

След като инкасовият автомобил на „фирма” паркирал пред банковия офис, водачът- свид. К. К. останал вътре, съобразно инструкциите за сигурност и безопасност, а след като свидетелят О. Б. слязъл, заключил след него електрическите врати на автомобила.

Напускайки служебния автомобил, свид. Б. тръгнал към входа на банковия клон, влязъл за кратко вътре, получил общо сумата 136072 лв. в банкноти, разпределена в 3 броя пликове, които поставил в чанта, и след като бил съставен изискуемият за случая приемо- предавателен протокол, излязъл, уведомявайки преди това банковите служители, че ще се върне за останалите три плика, съдържащи монети.

Към момента, когато свид. Б. се придвижвал към автомобила, носейки чантата с парите, дейците предприели изпълнение на предварително изготвения си план. Пострадалият най- напред бил пресрещнат от свид. Н. Г., който междувременно бил поставил маска на лицето си, покриваща го изцяло, с прорези само на очите и устата. Насочил към Б. пистолета си и поискал да му предаде парите. Тъй като той не се подчинил, между двамата започнала схватка, в която Г. се стремил да отскубне чантата от ръцете на охранителя, докато последният оказвал сериозна съпротива в опит да я задържи. Присъединили се подсъдимите П. и Л., също с маски, прикриващи лицата им, въоръжени с пистолети, които насочили към пострадалия, принуждавайки го да легне на земята. Подсъдимият М., който до този момент стоял до служебния автомобил на охранителната фирма, с насочен към свидетеля К. автомат, се насочил към съучастниците си, които вече били успели да изтръгнат чантата от ръцете на Б., който лежал върху заснежения терен по корем, и се опитвали да му поставят белезници на ръцете, като същевременно му нанасяли удари. М. наредил на пострадалия да му предаде пистолета си, което, лишен от всякаква възможност за съпротива срещу въоръжените си нападатели, последният сторил. Така, след като дейците вече били успели да изтръгнат чантата с парите, а след намесата на Е. М.- и служебното оръжие на свид. Б., заедно с намиращите се в

него боеприпаси, и след като междуременно намиращият се в инкасовия автомобил К. К. натиснал паник бутона, блокирал вратите, включил светлинната и звукова сигнализация и уведомил централата за възникналия инцидент с екипа, групата предприела бързото си оттегляне в посоката, където с включени светлини и запален двигател ги чакал автомобилът, с който пристигнали на местопрестъплението.

Подсъдимите и свид. Г. били откарани от лицето „М. Г.“ до квартирата на свид. Е. Л., където всички сменили дрехите си с предварително подготвени за целта и оставени на мястото други такива. Използваните при извършване на престъплението дрехи и маски били събрани и поставени в торба, която появилата се малко по-късно Л. следвало да закара до родното си [населено място], обл. Монтана и да унищожи с цялото ѝ съдържание чрез изгаряне.

Отнетите чрез грабежа пари били разделени между извършителите (включително Г.), а за шофьора на вана и Л. били отделени суми, които им били предадени.

Преди да напуснат жилището поотделно (както преди това и влезли в жилищния блок, за да не правят впечатление на съседите) подсъдимите и Г. изгорили всички опаковки, изхвърлили остатъците в тоалетната чиния, и обработили пода и всички повърхности с белина, за да заличат възможните следи.

Въз основа на тези фактически обстоятелства, приети за установени по безспорен начин от състава на въззивния съд, последният е направил своите правни изводи за вината и отговорността на всеки от касаторите. Както вече се изтъкна, в настоящото производство ВКС е инстанция по правото, а не по фактите, които принципно няма правомощието да контролира, с изключение единствено в хипотезата на чл. 354, ал. 5 НПК, какъвто конкретният случай не е. Последната инстанция по фактите е въззивната, а проверката на развитата от нея процесуална дейност по събиране, проверка и оценка на доказателствата и законосъобразността на формиране на вътрешното убеждение на този съд показва следното:

Основната група възражения на касаторите, както в жалбите и писмените допълнения към тях, така и пространно развити в съдебно заседание пред касационната инстанция, са концентрирани върху позоваването на показанията на свидетеля Н. Г., които са кредитирани от АСНС, според тях- неправилно и без основание. Изтъква се, че свидетелствайки по делото, същият директно ги е набедил в извършване на престъпление, че същият е заинтересован, преднамерено недобросъвестен, поради което и изнесените от него факти нямат общо с действителните събития и с отношенията между него и подсъдимите лица. Тъй като тази позиция на подсъдимите и техните защитници не е нова, тя е била последователно лансирана както пред първата, така и пред втората съдебни инстанции, въззивният съд се е занимал с този въпрос, и в мотивите на постановения съдебен акт същият е получил изключително подробен, аргументиран и съответен на закона отговор. Тъй като съображенията му се споделят изцяло от настоящия касационен съдебен състав, преповтарянето им е безпредметно. Същественият въпрос тук е могат ли показанията на лице, за което е безспорно

доказано, че е извършител на престъплението заедно с подсъдимите по делото, за което последните са привлечени към наказателна отговорност, признати за виновни и осъдени, да има качеството въобще на свидетел, вместо на обвиняем/ подсъдим, още повече неговите показания да бъдат поставяни в основата на осъдителна присъда срещу останалите извършители.

Според чл. 127, т. 3 от Конституцията на Р България прокуратурата е онази структура в системата на съдебната власт, която привлича към отговорност лицата извършили престъпления, и поддържа обвинението по наказателни дела от общ характер. Съгласно чл. 46, ал. 1 НПК прокурорът повдига и поддържа обвинението за престъпления от общ характер. Казано с други думи, цитираната нормативна уредба установява суверенната преценка на прокурора срещу кои лица да повдигне обвинение, респ. да не го стори. На никой друг орган от системата на съдебната власт Конституцията, ЗСВ и НПК не възлагат такива правомощия, включително на съда. Последният не само няма правомощието да ги упражни, но той не може дори да дава указания на прокурора в коментирания насока.

В конкретния случай от доказателствата по делото е безспорно установено, че свидетелят Г. е един от извършителите на инкриминираното престъпление. Той е участвал и в предварителната подготовка, организацията и обсъждането на детайлите. Наясно е с кръга на участниците, техните намерения, планове, възможности, средства и умения. Пряко и непосредствено е възприел всички факти на престъплението, при това във всички етапи на неговото изпълнение. В този смисъл АСНС съвсем не е подценил целия този комплекс обстоятелства, които несъмнено са от съществено значение за оценката на неговите свидетелски показания. Многократно поставяният в хода на процеса, включително и в касационното производство, въпрос от страна на всички подсъдими и техните защитници, е защо посоченият участник не е придобил качеството на обвиняем, а впоследствие и подсъдим, има своят еднозначен и безалтернативен отговор- защото такова е било решението на прокурора, който е единственият компетентен орган, в чиято дискреция е да прецени на кого да повдигне обвинение. Очевидно е, че в случая прокурорът е намерил, че вместо да повдигне и поддържа обвинение за инкриминирания въоръжен грабеж и да претендира осъждането на още един доказан съучастник в извършването му, следва да приеме желанието на конкретното лице за сътрудничество на правосъдието, посочвайки го като свидетел в подкрепа на обвинението. В тази насока второинстанционният съд е изложил подробни и аргументирани съображения, които изцяло се споделят от настоящия състав на ВКС, поради което и преповтарянето им е безпредметно. Позовал се е на европейската и световна практика по въпроса и напълно правилно е заключил, че избраният от Специализираната прокуратура подход нито е изолиран, нито е прецедент, нито пък е в колизия със закона.

Вярно е, че действащото национално наказателно- процесуално законодателство не урежда изрично въпроса за статуса на обсъжданата категория свидетели, но и не установява забрана същите да бъдат допускани и изслушвани в посоченото процесуално качество. В този смисъл свидетелският статус на Н. Г. в

настоящия наказателен процес не сочи на никакви отклонения от общите критерии на чл. 117 НПК. Той не е нито защитен свидетел с тайна самоличност (с оглед правилото на чл. 124 НПК), нито е в кръга на лицата по чл. 119 НПК, които могат да откажат да свидетелстват, а още по- малко такава, за което е налице някоя от предвидените по чл. 118 НПК формални пречки, поради което той поначало да не може да бъде свидетел. Затова за този свидетел са приложими всички общи правила, уредени в НПК и отнасящи се до провежданите с всеки свидетел процесуално- следствени действия- разпити, очни ставки, разпознавания и т.н., а така също и тези, отнасящи се до проверката и оценката на неговите показания от съдебните инстанции по фактите. Особено важно е изрично да се подчертае, че за разлика от подсъдимите, които могат да дават обяснения за фактите, каквито намерят за добре, всеки свидетел носи наказателна отговорност за лъжествителстване, съгласно чл. 290, ал. 1 НК. Свидетелят Н. Г.- също.

Въззивният съд е подходил изключително внимателно при оценката на обективността и достоверността на показанията на свидетеля Г., който независимо от отправените му заплахи и страха, който той е изпитвал от подсъдимия М., наложили в един период от време мерки за защита по ЗЛЗНП- лична физическа охрана, е решил да сътрудничи на правосъдните органи за разкриване, разследване и доказване на извършеното тежко престъпление. Верни и основани на данните по делото са изводите на АСНС, че показанията на обсъждания свидетел са с решаващо значение за установяване на авторството на престъплението, подготовката, организацията, механизма и хронологията на произтеклите събития, тъй като изводимите от тях фактически данни са с характеристиките на преки, първични доказателства. Това е така, защото Г. е участник не само в изпълнението на престъплението, очевидец, който пресъздава собствените си непосредствени възприятия от случилото се, но и е бил пряко ангажиран с организацията и подготовката му, лично е участвал в обсъжданията между дейците и набелязването на планове за действие, привличане на съучастници и т.н. В този смисъл, никой друг не може да знае по- добре от участниците и очевидците на инкриминираните събития какво в действителност се е случило, стига обаче то да е възпроизведено добросъвестно, точно и обективно пред органите на досъдебното производство и съда.

Ето защо, при стриктното съобразяване на всички тези фактори съдът е бил изключително внимателен при проверката и оценката на показанията на този свидетел. Дори най- незначителните детайли, съобщени от Г., са съпоставяни с останалите източници от формираната по делото доказателствена съвкупност. Казаното се отнася за всеки отделен факт, приет за доказан по делото въз основа на обсъжданите свидетелски показания. Подробно и детайлно е изложил ясни, точни и конкретни съображения защо кредитира свидетеля Г. и същевременно е отграничил онази категория фактически обстоятелства, за които е намерил, че неговите показания или съдържат известни неточности, дължащи се на различни фактори (също изрично посочени и обсъдени), или по определени въпроси той самият директно се е въздържал да свидетелства, за да не се уличи, или по- точно, за да

омаловажи участието си в изпълнението на престъплението. Израз на коментираното процесуално поведение на свидетеля е например непосочването от него на оръжието, което самият той е носел и използвал по време на извършване на грабежа, както и позицията му на отричане да е пряк участник във физическото нападение срещу пострадалия Б., ограничавайки своята дейност само до присъствие на местопрестъплението, наблюдение, охрана и съобщаване на останалите дейци в случай на поява на полицейски служители.

Впрочем последното несъмнено е процесуално право на свидетеля, установено по чл. 121, ал. 1 НПК, което въззивната инстанция е отчела, съобразила и обсъдила, както и заключението на комплексната съдебно-медицинска и психиатрична експертиза, назначена, изслушана и приета по въпроса за свидетелската годност на Н. Г.. Направени са също констатации и за изолираното известно смесване на събития, разминавания във времето, но същите са приети за незначителни, а и не се отнасят до главните факти, включени в предмета на доказване, във връзка с обвинението, за което подсъдимите М., П. и Л. са признати за виновни и осъдени. Въззивната инстанция е намерила, че логична причина за това е продължителното познанство и близките контакти между свидетеля и подсъдимите, основно с Е. М., в контекста и на множеството събития, станали негово достояние, провежданите срещи и разговори, за които същият е бил разпитван по различни наказателни производства, водени срещу същите (и други) лица и то в един значителен интервал от време.

Лансираната основно от подсъдимия Л. Л. теза (споделяна и от останалите касатори), че поради влошените му собствени отношения с обсъждания свидетел, и тези на неговата сестра-свид. Е. Л., с която имал и съдебни спорове, последният умишлено е дал показания, които да го уличават, АСНС е обсъдил подробно, и аргументирано е отхвърлил със съображения, изцяло съответни на закона. Без излишно да се повтарят изключително подробните мотиви на въззивната присъда в тази им част, е достатъчно само да се постави необходимият акцент върху приетото от контролираната инстанция: Г. е добросъвестен, тъй като не само не е премълчал, напротив, изрично е свидетелствал за този факт, съобщавайки, че действително е бил във влошени отношения с Л. и Е. Л.; разногласия или личностни проблеми той не е имал нито с Е. М., нито с Е. П.; свид. Е. Л. не е била уволнена от органите на МВР поради свидетелстването на Г., а поради установени нейни контакти с лице от криминалния контингент, нямащо нищо общо с инкриминираното деяние. Казано с други думи, Н. Г. не е имал друга мотивация, извън тази да сътрудничи на правосъдието, като изобличи извършителите на тежко престъпление, част от изпълнението на което е и самият той.

Както вече се изтъкна, макар и стриктно погледнато неговите показания да не могат да бъдат отнесени към т. нар. „скрити доказателства“, допустими от националното право, които се обсъждат в решението на ЕСПЧ по делото „Л. срещу Италия“, на което се позовава подсъдимият М., също „Контрада срещу Италия“, по отношение показанията на свидетеля Н. Г. АСНС е приложил далеч по-висок стандарт от изискуемия по закон, съобразно действителния статус на този свидетел,

в синхрон именно с посочената практика на ЕСПЧ по отношение на т. нар. „pentiti“. Това е така, защото установеното чрез неговите показания не изхожда от приложения СРС, той не е свидетел с тайна самоличност или служител под прикритие, но въпреки това въззивният съд е възприел, че осъдителната присъда не може да почива единствено на неговите показания, поради което е потърсил (и намерил) кореспонденцията им с останалите доказателствени източници, които отново са подложени на обективен, пълен и всестранен анализ. Обсъдени са поотделно и в светлината на установеното чрез останалите доказателствени средства, съдържащи съответните релевантни фактически данни за всяко отделно обстоятелство, свързано с предмета на доказване в конкретния наказателен процес.

На следващо място, неоснователно се поддържа от жалбоподателите и техните защитници, че в случая осъдителната присъда, почива на т. нар. „оговор“, при липсата на други доказателства, подкрепящи приетия от инстанциите по същество извод за вината и отговорността на касаторите. Вярно е, че теорията и практиката принципно и напълно еднозначно изключват възможността осъдителната присъда да се изгражда само на базата на един оговор. Такъв обаче ще бъде налице в случая, когато фактите по обвинението срещу конкретен подсъдим, се установяват единствено от обясненията на друг подсъдим, при липсата на каквито и да било други относими и годни, кореспондиращи на тях обвинителни доказателства- преки или косвени. От друга страна обаче, дори обясненията на подсъдим, събрани по предвидения в НПК ред, в частта им, с която той уличава друго лице, включително свой съучастник, в извършване на престъпление, са годно доказателствено средство, поради което и същите подлежат на проверка и оценка, наред с останалите доказателствени материали по делото. В конкретния случай оговор няма, и то най- малкото защото дори във формален план твърденията за съпричастност на всеки от привлечените към наказателна отговорност лица, изхожда от свидетел, а не от обиваем/ подсъдим, а това е първата основна и задължителна предпоставка, за да се направи извод за наличието или липсата на оговор. Поради изначалната липса на оговор, съобразно релевантните данни по настоящото дело, е безсмислено по- натъшното обсъждане на останалите му характеристики. Както вече беше изтъкнато по- горе, за разлика от обвиняемия и подсъдимия, свидетелят е обвързан с основанието за ангажиране на неговата наказателна отговорност при лъжествидетелстване.

По отношение на главните факти, в обхвата на предмета на доказване, съобразно рамката, очертана с нормата на чл. 102 НПК, след като е анализирал поотделно всички доказателствени източници и е намерил кореспонденцията между тях и изнесеното от Г., АСНС е заключил, че свидетелят ги е пресъздал обективно и добросъвестно. При обсъждането на гласните доказателствени средства, и по-конкретно показанията на разпитваните в хода на различните фази на наказателното производство свидетели, в мотивите към присъдата си въззивният съд обективно е изложил твърденията на всеки от тях (с подробното, изчерпателно обсъждане и на приложението на техниките по чл. 281 НПК), не е подминал разминаванията, неточностите и противоречията (в случаите, когато е констатирал такива),

съпоставил ги е с останалата част на формираната доказателствена съвкупност, и изрично е изразил позицията си коя конкретна част от тях приема за достоверна и съответна на наличната доказателствена основа, и коя отхвърля, с мотивирани изрични констатации за основанието: време, възможности за възприятие, точност при възпроизвеждане на събитията и т.н. Във връзка с отказа си да кредитира конкретни свидетели- изцяло или частично, в съответствие със закона второинстанционният съд също е изложил подробни и аргументирани съображения.

В този смисъл инстанционната проверка на всички налични доказателствени материали, извършена в настоящото производство, показва на първо място перфектното им, детайлно познаване от контролираната инстанция, и на второ-обективността, с която същите са интерпретирани и съпоставяни. Добросъвестният прочит на мотивите на постановената нова осъдителна присъда недвусмислено обосновава извода, че АСНС е изложил, систематизирал, обсъдил и анализирал всички доказателствени средства, въз основа на които е изградил своите констатации за всеки отделен факт, поставен в основата на приетите правни изводи.

Заклучил е, че освен от показанията на свидетеля Н. Г., фактическите обстоятелства на обвинението се подкрепят от показанията на свидетелите О. Б., К. К., А. К., А. Т., К. П., С. Н., А. И., В. А. (с когото е извършено и разпознаване) М. Н., К. К., А. К., Е. Л., В. В. и др., както и на защитения свидетел с тайна самоличност с идентификационен № /номер/, всеки от които кредитиран от съда изцяло или частично, но всякога с изложени конкретни съображения за приетото като фактология въз основа на установеното от отделния свидетел в контекста на съответната доказателствена опора от други годни източници на доказателства. Всеки от посочените свидетели е възприел и съответно възпроизвел, съобразно собствените си възможности, и при стриктното съблюдаване на законовата забрана за самоуличаване, пред разследващите органи и инстанционните съдилища произтеклите събития, в които непосредствено е участвал, присъствал, наблюдавал или разбрал от други лица.

Обективирайки този си неизменен и последователен подход, въззивният съд не само е приел за установени фактическите обстоятелства, въз основа на които е направил изводите си за вината и отговорността на касаторите, но е дал мотивиран, убедителен и доказателствено обезпечен отговор на всички въпроси, поставени от страните пред него, които впрочем се подновяват и пред касационната инстанция.

Така, по отношение на оръжията, с които са били въоръжени дейците по време на извършване на инкриминирания грабеж, последователно подсъдимият М. изтъква, че фактическият извод на въззивния съд, че той е бил въоръжен с Автомат /марка/. е голословен и лишен от доказателствена основа, доколкото такова твърдение се съдържа единствено в обвинителния акт, въз основа на който е образувано първоинстанционното производство пред СНС. Многократно в депозираните пред ВКС писмени защиты, включително и с оформяне в табличен вид, посоченият подсъдим поддържа, че самият пострадал от престъплението отрича някой от нападателите му да е бил въоръжен с визираното оръжие, а логично е той да е най- точният източник на информация по въпроса кой и как го е

нападнал и с какво е бил въоръжен. Въззивният съд обаче е подходил с особено внимание към показанията на този свидетел, съобразявайки при оценката им изначално два особено съществени фактора- стресовата ситуация, в която свидетелят Б. е изпаднал в резултат на внезапността и бруталността на нападението, и от друга страна- отдалечеността на времето, към което са проведени част от разпитите на този свидетел дори още на досъдебното производство. Наред с това е отчел, че още след съприкосновението и схватката си с първия нападател, той е бил съборен върху терена, паднал е по корем, с очи към заснежената повърхност, от която позиция и опитите за оказване на активна съпротива, той обективно не е могъл да наблюдава пълноценно действията на извършителите и използваните от тях оръжия. В резултат на всичко това посоченият свидетел не е могъл достатъчно добре да отдиференцира както отделните участници в престъплението, така и използваните от тях оръжия. Съобщил е за наличието на пушка- помпа, вместо на коментираното автоматично оръжие на местопрестъплението, с каквото М. е бил въоръжен, както на разследващите органи, така и на съда. Като не се е доверил на показанията на Б. в тази им част, АСНС се е позовал на показанията на свидетелите К. и Г., първият от които като водач на инкасовия автомобил е останал в превозното средство и лично е възприел маскирания мъж (подсъдимия Е. М.), давайки му подробно описание, който бил насочил автомата към него, докато съучастниците му осъществявали нападението над Б. и сломявайки съпротивата му, успели да вземат чантата с парите, която е следвало да бъде превозена от екипа, а вторият- както вече неколkokратно беше изтъкнато, е непосредствен участник в събитията, наясно е с цялостното изпълнение на престъплението, и съответно- с въоръжението на всеки от дейците. Ето защо подсъдимият М. е признат за виновен и осъден за престъплението, в което е обвинен, както като фактически обстоятелства, инкриминирани с обвинителния акт, така и като правна квалификация (извън оправдаването му за квалифициращия признак на състава във връзка с чл. 199, ал. 1, т. 5 НК) в пълно съответствие с изискванията на закона. Обратното би предпоставило процесуален проблем, какъвто обаче в случая не е налице, поради което и възраженията му са неоснователни.

Наред с обсъдените вече гласни доказателствени средства, жалбоподателите поставят и въпроса за достоверността на показанията на свидетеля с тайна самоличност № /номер/, за когото изтъкват, че липсва основание да бъде кредитиран с доверието на съдебните органи. Аргументират възражението си (в обобщен вид) с наличието на някои условности, характеризиращи показанията му, изтъква се недостатъчност на конкретиката, водеща и до неяснота дали този свидетел е участник или очевидец на събитията, или преразказва чути от него преди това чужди думи. Същият въпрос е бил предмет на обсъждане и решаване и от контролираната инстанция, която в мотивите на присъдата му е дала подробен и съответен за закона отговор. Повече от детайлно е проследена хронологията на неговите показания във времето, в контекста на съобщените от този свидетел факти, при стриктното съобразяване на ограничението, установено по чл. 124, вр. чл. 141 НПК. В тази насока въззивният съдебен състав е намерил точната мяра- от

една страна да събере, провери и анализира данните, изводими от показанията на свидетеля с идентификационен № /номер/, преценявайки тяхното поставяне в основата на приетите констатации по фактите, и от друга, да изпълни процесуалните си задължения в рамките на осъществяваната доказателствена дейност, по начин, който да не постави в опасност, или направо да компрометира запазването в тайна на неговата самоличност. Съдът е бил достатъчно подробен в аргументацията на заключението си, че обсъжданият свидетел е депозирал показания, възпроизвеждащи собствени впечатления от инкриминирания инцидент, а не пресъздава по преразказ наученото от другото. Съобразил е също така, че неговите показания са структурирани и формулирани по начин да не подсказва на дейците нито кой е всъщност, нито къде точно е било действителното му местоположение, откъдето е наблюдавал възникването и развитието на инкриминирания инцидент, осветляването на които факти без съмнение би било сериозна предпоставка за разкриване самоличността на свидетеля. Всякаква конкретика в повече би се оказала в нарушение на изискванията на чл. 141, ал. 1 НПК, и същевременно би създавала реален риск за живота и здравето на свидетелстващия. Точно затова е без значение точната причина, поради която свидетелят с идент. № /номер/ се е намирал на местопрестъплението във времето на неговото извършване. Същественото за правилното решаване на делото е фактът, че същият е очевидец, че е познавал извършителите на инкриминираното деяние, поради което и обективно е бил в състояние да даде показания за участието на всеки от тях, които се подкрепят не само от свид. Г., както твърдят касаторите, а и от останалите очевидци на престъплението- свидетелите К., Б., К., Т., Н., П., И. и К., което съвкупно съответства и на констатациите в протокола за оглед на местопроизшествието от деня на престъплението- 12. 03. 2010г. Ето защо, не е вярно, че втората инстанция е постановила осъждане на жалбоподателите само въз основа на един „оговор” и показанията на свидетел с тайна самоличност.

Доказателствено подкрепена и аргументирано е отхвърлена и тезата на касаторите, че те не са се познавали помежду си преди деянието и са се запознали едва в хода на наказателното производство. Не само за познанството, но и за близките им отношения, и то за времето преди извършване на престъплението, говори не само свид. Н. Г.. В същата насока показания по делото са дали и В. А., М. Н. и К. К., въз основа на които са приети за доказани посещенията на М. в родното село на подсъдимия Л. и свид. Г.- [населено място], включително в дома на последния. Обстоятелството, че свид. Г. е посещавал дома на подсъдимия Е. П., където преди деянието няколко месеца е пребивавал и Е. М., както и квартирата на свид. Е. Л., споделяна със свид. В. В., също от [населено място], на които жилища той дава подробно описание, е безспорно установено по делото.

Опитите на подсъдимите да компрометират достоверността на показанията на Г. в тази им част с аргумента за негово твърдение, че от квартирата на Л. се виждала фасадата на банковия офис, пред който е извършено престъпното посегателство, и по този начин било осъществявано наблюдението на обекта преди изпълнение на престъплението, са повече от несъстоятелни. Освен че свидетелят

никога не е поддържал това, по делото е безспорно установено, че клонът на „банка” е с локация 4-ти микрорайон на [жк], докато квартирата на Л. е в блок /номер/, /микрорайон/, за което самият Г. изрично и недвусмислено е обяснил, че разстоянието между двата обекта е от порядъка на няколко километра, и обективно поради това, видимост няма. Следователно и такива фактически констатации на решаващия съд, изградени на база „показания” на коментирания свидетел, по делото няма.

АСНС не е игнорирал и обстоятелствата, че оръжията на престъплението не са открити, с изключение на пистолета „Зиг 3.”, притежаван от подсъдимия Л., който последният е предал доброволно, няма данни и за съдбата на автомобила „марка”, с който дейците са се придвижили към и от местопрестъплението, както и дактилоскопни или биологични следи, които експертно (включително чрез ДНК изследване) да могат да бъдат свързани с подсъдимите лица. Той не само ги е констатирал, но е намерил и причината за това- закъснялото във времето разследване, насочено към действителните извършители на престъплението.

Отговор е получило и възражението за липсата на доказателства в подкрепа на извода, че за извършването на грабежа са използвани годни огнестрелни оръжия, а не бутафорни такива. Оръжията са описани не само от свидетелите Г. и този с идент. № /номер/, но и от свидетелите К. и К., а с известни неточности относно видовете им- и от Б.. Описанията, които последните трима, както и свид. Т. са дали на извършителите, макар те да са използвали маски и дрехи, прикриващи лицата и действителната телесна структура и особености на всеки от тях, съвпадат напълно с данните, изводими от показанията на Г. и свидетеля с тайна самоличност № /номер/, които ги идентифицират поименно.

Въззивният съд се е занимавал и с лансираното от всеки от отделните подсъдими алиби. Така, твърденията на подсъдимия Е. М., че към датата на инкриминираното деяние не се е намирал в Р България, тъй като е пребивавал на територията на /държава/ и /държава/, са отхвърлени като несъстоятелни, въз основа на множеството доказателства, включително писмени и веществени, представени от самия М.. Комплексната оценка на тази част от доказателствената съвкупност, относима към изясняването на посочените фактически обстоятелства, е довела втората инстанция до извода, че жалбоподателят действително е посещавал посочените две държави, но това е било в период след 12. 03. 2010г., поради което е и напълно ирелевантно при решаването на въпроса за авторството на престъплението.

По отношение на подсъдимия Л. също липсват доказателства, от които да се направи извод, че същият не е участник в престъплението, тъй като по времето на извършването му не се е намирал на местопрестъплението. Защитната му теза за ангажменти в инкриминираната вечер е останала изцяло доказателствено необезпечена.

Идентично е положението и с третия подсъдим- Е. П.. Несъмнените и безспорни доказателства, установяващи участието му в подготовката и изпълнението на инкриминираното престъпление, остават непровергани.

Въззивният съд е установил всички правнорелевантни факти, в изпълнение на задължението си за разкриване на обективната истина, вменено му с нормата на чл. 13 НПК, обективно, всестранно и в пълнота е анализирал доказателствените източници, обсъждайки ги поотделно и в тяхната съвкупност, при спазване на принципните изисквания на чл. 14 и чл. 18 НПК, и на тези по чл. 107, ал. 5 НПК. Касационната инстанция намира, че липсват основания да се счете, че доказателствата по делото са били оценявани едностранчиво, изопачено или тенденциозно, или фактическите обстоятелства са приети на базата на негодни доказателствени средства или на несъществуваща доказателствена основа, тъй като всички действия по събирането, проверката и оценката на доказателствата, обосновавали вътрешното убеждение на въззивния съдебен състав по фактите, са в пълно съответствие с действащия процесуален регламент.

Съобразявайки всичко изложено до тук, касационната инстанция прие, че въпросът за авторството на инкриминираното престъпление е решен правилно и в съответствие със закона от състава на АСНС. Прецизно установени са конкретните действия на М., П. и Л. по осъществяване на изпълнителното деяние на съставното престъпление грабеж, включващо отнемане на инкриминираната парична сума, в случая 136 072 лв., самостоятелно изпълняваща квалифициращия признак по чл. 199, ал. 2, т. 3 НК „особено големи размери”, както и на огнестрелно оръжие-пистолет Б. с 12 бр. боеприпаси за него, и принуда, обективирана чрез употребата на сила и заплашване, в конкретния случай- чрез нанасяне на удари и използване от дейците на огнестрелни оръжия, подробно описани и индивидуализирани по делото, при доказвания в процеса механизъм като способ за това. Доказано е по делото, че в резултат на нанесените на пострадалия О. Б. удари, същият е повален, при което и след реализираните заплахи с огнестрелни оръжия, му е отнет пистолетът и чантата с парите, изнесена от банковия клон. В този смисъл, изводите по същество- за вината и отговорността на жалбоподателите, законосъобразно са изградени върху правилно установена фактология, основана на комплексната оценка на всички доказателствени материали, събрани по делото, обсъдени всестранно, задълбочено и обективно от втората инстанция.

Констатацията, че обвинението е доказано по изискуемия от закона несъмнен начин, е предпоставила законосъобразния извод подсъдимите Е. М., Е. П. и Л. Л. да бъдат признати за виновни и осъдени за извършено престъпление, квалифицирано по чл. 199, ал. 2, т. 3, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК- за всеки от тях, при констатираното наличие на всички обективни и субективни признаци на по- тежко наказуемия състав на грабеж. Следователно, материалният закон е приложен правилно.

При това положение, като е намерил, че проверяваната от него първоинстанционна оправдателна присъда в тази си част е постановена при допуснати особено съществени нарушения на материалния и процесуалния закон, въззивният съд законосъобразно е упражнил правомощията си по чл. 334, т. 2, вр. чл. 336, ал. 1, т. 2 НПК, и я е отменил, като вместо нея е постановил нова присъда, с която касаторите са признати за виновни и осъдени.

Мотивите на проверявания в настоящото производство въззивен съдебен акт не само са съответни на изискванията на чл. 339, ал. 3, вр. чл. 305 НПК, но съществено надхвърлят установения процесуален стандарт на дължимия доказателствен анализ по чл. 305, ал. 3 НПК и изложението на приетите фактически обстоятелства. Наред с това те съдържат аргументиран отговор на всички доводи и възражения на подсъдимите лица, изтъкнати във второинстанционното производство, свързани както с фактическите констатации и тяхната доказателствена обезпеченост, така и по приложението на материалния закон.

Неоснователни са и доводите в жалбите на подсъдимите за явна несправедливост на наложените им наказания. В определения си от въззивната инстанция размер, наказанията лишаване от свобода за срок от по седемнадесет години и шест месеца- за подсъдимите М. и П., и петнадесет години и шест месеца- за подсъдимия Л., са отмерени в съответствие с критериите на чл. 54 НК. Макар да са отчетени обществената опасност на деянието и дейците, подбудите, смекчаващите и отегчаващите отговорността на всеки от тях обстоятелства, в известна степен се оказва подценена водещата роля на подсъдимия Е. М., във връзка със замисъла, организацията и координацията на изпълнената съвместна престъпна дейност, която е следвало да намери отражение при индивидуализацията на наказанието на същия, в посока неговото завишаване. Липсата на съответен протест обаче препятства касационната ревизия на присъдата в тази ѝ част. Подробното изложение в мотивите на присъдата на приетото от въззивния съд относно смекчаващите и отегчаващи обстоятелства, за всеки от тримата подсъдими, прави излишно възпроизвеждането им отново. Не се констатира обаче други смекчаващи обстоятелства, които да не са били взети предвид от втората съдебна инстанция, или тяхната относителна тежест да се е оказала подценена.

Законосъобразен е също и изводът за отсъствие на предпоставките на чл. 55, ал. 1 НК, предвид липсата на многобройни или изключителни смекчаващи обстоятелства, установени по делото.

Така, наказанията лишаване от свобода, определени в размер на средния, предвиден в закона, при констатациите за баланс на смекчаващите и отегчаващите обстоятелства- за подсъдимия П., и под средния, при превес на смекчаващите обстоятелства- за подсъдимия Л., са съобразени както с целите на наказанието, визирани в чл. 36 НК, така и с принципа за съответствие с извършеното престъпление, прогласен с нормата на чл. 35, ал. 3 НК. Поради това и същите не съдържат характеристиките на явната несправедливост, по смисъла на регламентираното с разпоредбата на чл. 348, ал. 5 НПК касационно основание. С оглед приетото до тук, липсва основание да се заключи също, че и наказанието, наложено на подсъдимия М., в размер на средния, предвиден в закона, е явно несправедливо в поддържаната от него насока.

Предвид гореизложеното, като намери, че жалбите на подсъдимите Е. М., Е. П. и Л. Л., с които е сезиран, са неоснователни, ВКС прие, че съобразно правомощието си по чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК, следва да остави в сила обжалваната въззивна присъда в наказателно- осъдителната ѝ част.

Воден от изложените съображения, и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 и 5, вр. ал. 3, т. 2 и 3 НПК, Върховният касационен съд, трето наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯВА въззивна присъда от 5. 06. 2019г. на Апелативния специализиран наказателен съд, 3 състав, постановена по ВНОХД № 102/ 2018г. по описа на съда, В ЧАСТИТЕ Й, с които е потвърдена присъдата от 9. 01. 2018г., по НОХД № 646/ 2015г. на Специализирания наказателен съд- гр. София, 2 състав, както следва:

-по отношение на подсъдимите Е. Д. М. и М. В. Д., двамата от [населено място], по обвиненията за извършени престъпления на 14. 12. 2009г. на Автомагистрала „име”, в района на пътен възел /име/: по чл. 142, ал. 2, т. 1, 2 и 6, вр. ал. 1 НК; чл.199, ал. 1, т. 1, вр. чл. 198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК; чл. 330, ал. 1 НК;

-по отношение на подсъдимия Е. Д. М.- по обвинението за престъпление по чл. 116, ал. 2, вр. ал. 1, т. 6, вр. чл. 115, вр. чл. 18, ал. 1 НК, извършено по същото време и място;

-по отношение на подсъдимите Е. Д. М. и М. В. Д., по обвинението за извършено престъпление на 21. 08. 2012г. в [населено място], бензиностанция „име”, по чл.198, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК, както и за разноските по делото, които е постановено да останат за сметка на държавата, като

ВРЪЩА ДЕЛОТО за ново разглеждане в отменените части, от друг състав на въззивния съд, от стадия на съдебното заседание.

ОСТАВЯ В СИЛА присъдата в останалата ѝ част.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: